

Visszaemlékező dr. Magyar Károly,

alapításkor városi bírósági bíró, később a Zala Megyei Bíróság elnöke, jelenleg a Zalaegerszegi Törvényszék tanácselnökével, és az egyesület választmányának a tagja. Az egyesületért végzett munkájáért Grecsák Károly díjban részesült.

Beszélgetőtársa dr. Németh Mária.

Tanácselnök Úr! Hogyan emlékezik vissza az egyesület megalakulásának előzményeire?

Az interjú elején röviden bemutatom a bírósági pályámat arra is figyelemmel, hogy háromnegyed év múlva a rám vonatkozó felső szolgálati korhatár betöltése után nyugállományba vonulok.

1979. április 1-jével léptem bírósági szolgálatba fogalmazóként. A zalaegerszegi bírósági épületet soha el nem hagytam, hanem az irodákat váltva, különböző beosztásokban teljesítettem bírósági szolgálatot. Bírósági fogalmazó voltam 2 évig, a szakvizsga után bírósági titkárként működtem 1 év 10 hónapig, 1982-től pedig bíróként dolgozom.

A pályafutásom alatt végig büntető ügyszakos bíró voltam, a helyi bíróságon a fiataikorúak bírájaként ítéleztem. 9 évi helyi bírósági szolgálat után megyei bíró lettem. Jelenleg a büntető fellebbviteli tanács egyik tanácselnöke és szükség szerint előadója, szavazója vagyok.

Fiatal koromban – olyan érdekes ezt kimondani – az elmúlt század '80-as éveiben bíróként szolgálva megéltem, hogy a bírói hivatás és a bírói munka – mint az állam speciális tevékenysége – megítélése különösebben nem fontos „minősítést” kapott. Ennek megfelelően a bíráskodás kellő anyagi háttér nélküli volt, a korabeli munkafeltételek a '80-as évek derekára a kívánalmaktól nagyon elmaradtak. Ezzel kapcsolatosan sok-sok kezdeményezés és egyéb állami cselekvést sürgető vélemény és javaslat fogalmazódott meg.

Ebben az időszakban a politikai, gazdasági rendszerváltoztatás különböző síkjain a bíráskodás különböző vetülete kapott hangsúlyt.

A korabeli nemzeti kerekasztalnál részt vevő politikai és civil jellegű szervezetek a bírói függetlenséggel, annak megvalósítási módjával foglalkoztak, mondjuk azt, hogy a politika síkja kedvező volt az igazságszolgáltatás határozott reformjára. Ebben az időben a bíróságok külső igazgatásáért az Igazságügyi Minisztérium, illetve személyesen az igazságügyi miniszter felelt. Ezt a tisztséget akkor néhai – számomra jó emlékű – Kulcsár Kálmán miniszter úr töltötte be, akinek vezetésével számtalan javaslatot készítettek az Igazságügyi Minisztériumban a Magyar Állam és benne a bírósági szervezet és a bírói munka olyan modernizálására vagy reformjára, vagy fejlesztésére, – kinek milyen megfogalmazás tetszik, – ami a lényegét érintően a jogállam – ma már idősebb fejjel úgy mondom, hogy a jog uralma – intézményei kialakítását célozták, ahhoz kellettek. Gondoljunk az állam alapjául szolgáló hatalommegosztás, fékek és ellensúlyok rendszere elvének, a bírói függetlenség alkotmánymódosításban foglalt megjelenítésére.

Meg kell említenünk az alkotmánybíráskodással, a közigazgatási bíráskodással kapcsolatos jogalkotó és intézményi alkotómunkát is. Végeredményében az állami életben az elgondolás az volt, hogy reformmal, az ezen alapuló jogalkotással olyan bíráskodási környezetet és bírósági szervezetrendszert kell kialakítani, ami a jogállam, a joguralom legfőbb garanciája azzal, hogy a jogkereső közönség minden jogvita esetén bírósághoz fordulhat, ahol végleges döntést kap.

A korabeli jogász szervezet, a Magyar Jogász Szövetség bírói tagozatot hozott létre, amely a bíróságok tevékenységére, szervezetére, a bírói szolgálat tartalmi normái átalakítására, modernizálására számtalan javaslatot tett és – ami számomra nagyon kedves emlék, emellett öntevékeny szerveződés, amelyet a bírói kar több, mint fele támogatott, – a bírói kamara létrehozására alakult. Ezt a kamarát a szerveződésben résztvevők az országgyűlésnek alárendelt önigazgató bírói önkormányzatnak képzelték el. Annak idején a megyei bíróságunk bírói kara ezt a fajta szerveződést is támogatta, emellett a bírói egyesület létrehozatalának az igénye is felmerült.

A sok-sok vita, gyűlés, ülésezés, konferenciák után letisztult, hogy a bírói testületek a bíróságok általános és szakmai igazgatásában részt vesznek helyi és országos szinten, ezek lesznek majd a bírói tanácsok, illetve volt olyan elképzelés is, hogy teljes bírói önkormányzat irányítja a bíróságok igazgatását. Ez az 1997. évi reformtörvény alapján valósult meg, és az irányító szerv ekkor Országos Igazságszolgáltatási Tanács volt.

A bírói és bírósági önkormányzatiság előképének tartom Kulcsár miniszter úr által létrehozott, 1989. május 12-én megalakult Országos Ideiglenes Bírói Tanácsot, amelynek a tagjai részben a Magyar Jogász Szövetség bírói tagozata

által választott bírák, a korabeli megyei elnöki kar tagja által közülük választott elnökök, illetve a Miniszter úr által delegált bírák – köztük én is – voltak. A tanács 1991. június 30-ig, az első Országos Bírói Tanács megválasztásáig és hivatalba lépéséig működött. Az ideiglenes bírói tanács a miniszteri döntési jogkörök korlátozásával „kapott” a működési szabályzatában javaslattevési, véleményezési, egyetértési jogot mindazon kérdésekben, amelyek a bíróságok külső igazgatását, tehát a minisztérium általi igazgatását jelentették, a megyei bíróságok költségvetése meghatározásától kezdve a bírói kinevezés folyamatában való véleménynyilvánításig.

Az ideiglenes bírói tanács működése számtalan tapasztalattal járt, amelyet az 1991., illetve az 1997. évi reform törvények bírák általi vitájában használtak fel, illetve jó részüket a törvényhozó elfogadta. Ezek a törvények nemcsak szervezeti vagy a bírói szolgálattal kapcsolatos kérdéseket rendeztek, hanem a bíróság, mint intézmény függetlensége megvalósítása érdekében a költségvetési és a döntési kompetenciák elosztását a megyei bíróságok elnökei, illetve a központi minisztériumi igazgatás viszonylatában, beleértve a helyi és az országos bírói tanácsok, illetve a szakmai öngazgatási testületek jogköreit is.

Egy szabályt emelnék ki, pl. 1991-től a megyei bíróság elnöke valaki bírói kinevezését csak akkor terjeszthette fel az igazságügy miniszterhez, ha a kinevezést a helyi bírói tanács 2/3-os arányban támogatta. Magyarán, ha a helyi bírói tanács a jelöltet nem támogatta bírói kinevezésre, az igazságügy miniszterhez nem lehetett senkit felterjeszteni. Hozzá tartozik, hogy a miniszter a törvényben foglalt bírói kinevezési, alaki feltételeket (pl. életkor, állampolgárság) vizsgálhatta, alkalmasságot nem. A részletekbe nem mennék bele, a dolog lényege az, hogy a viták, illetve az ideiglenes bírói tanács gyakorlata alapján elviekben kialakultak azok a keretek, amik a mai napig a bíráskodás, a bírói szolgálati viszony szervezeti és tartalmi kérdéseit szabják meg.

Mindez hogyan járult hozzá az egyesület megalakulásához?

Az 1991. évi bírósági reformok előkészítő szakaszában 1989 nyarán az Országos Ideiglenes Bírói Tanács kifejezésre juttatta, hogy bár a bírákat megilleti a párthoz tartozás és a pártpolitizálás alapvető emberi szabadságjoga, de a bíróságok működése iránti közbizalom erősítése céljából helyénvalónak azt tartja ez a tanács, hogy e joga korlátozható. Ezért javasolta a törvényhozásnak, hogy bíró pártnak ne lehessen tagja, illetve politikai tevékenységet ne folytathasson. Az ezt biztosító normákat a törvényhozó a korábbi Alkotmányban, az Alaptörvényben, a bíráskodással kapcsolatos

sarkalatos törvényekben alkotta meg. Helyes volt ez a javaslat, mert a bíráskodás iránti bizalmat erősítette, illetve a korabeli bírói kar legitimálásához járult hozzá. Megemlítem azt is, hogy a bírának tilos a sztrájk a vonatkozó törvény alapján, ez a szabály is általában találkozott a bírák egyetértésével, de ugyanakkor a hiánya és a hétköznapi gyakorlat sok-sok kérdésben alátámasztotta azt, hogy érdekvédelmi szervezetre szükség van. Az érdekvédelemnek ez az igénye is hozzájárult ahhoz, hogy a Magyar Bírói Egyesület létrejöjjön.

Ha az egyesület alapszabályát megnézzük, látható, hogy az alapvető cél a bírói érdekvédelem és érdekképviselés, de ezen túlmutatva nemcsak a bírák és bírósági dolgozók érdekeit, de egy általános közérdeket is védeni kíván az egyesület, nevezetesen azt, hogy a bírói függetlenség minden körülmények között megfelelően funkcionáljon azért, hogy a jogkeresők itt a bíróságon nyugodt, befolyásmentes körülmények között, tisztességes eljárásban kapják meg az ítéletet arról, hogy mihez van joguk vagy mihez nincs, vagy milyen kötelezettségük keletkezett.

Milyennek ítéli meg az egyesület kapcsolatát az igazságügyi kormányzattal és a bírósági igazgatással?

Ahogy mindannyiunk előtt ismert, és már utaltam rá, a bírósági igazgatás az egyesület 30 éves fennállása alatt változott az igazságügyi reform eredményeként. Jómagam két igazságügyi miniszter, illetve az Országos Igazságszolgáltatási Tanács, az Országos Bírósági Hivatal Elnöke „irányítása és felügyelete” – ahogy a törvényi rendelkezések mondták – alatt négy ciklusban 1992-2014. között, 22 éven keresztül a Zala Megyei Bíróság, illetve a Zalaegerszegi Törvényszék elnöki posztját töltöttem be. Mondhatnám azt is, hogy Zalaegerszegen az utolsó megyei bírósági elnökként, a névváltozás után pedig a Zalaegerszegi Törvényszék első elnökeként működtem.

Az elmúlt 30 évben bíróként, bírósági vezetőként, mint az egyesület alapító tagja igyekeztem elősegíteni az egyesület céljai megvalósulását. Az egyesület tagsága, illetve különböző testületei arra méltattak, hogy több ciklusban – jelenleg is, – az egyesület elnökségi tagja lehetek, illetve hosszú éveken keresztül és most is az egyesület választmányának a Zala megyei tagja vagyok.

Nagyon fontosnak tartom azt is, hogy az eltelt 30 évben kialakítottuk a bírósági igazgatással, illetve a bírói önkormányzatokkal, testületekkel való együttes munka legfőbb elveit, szabályait.

Ezen elvek - a legfontosabbakat említve - az egymás tevékenységének a támogatása, a tevékenység átláthatósága, a koordinálási kötelezettségek és a

szükség szerinti közös fellépésre vonatkozó készségek, amelyek alapján a különböző bírói önkormányzati testületek részvételi vagy igazgatás ellenőrző munkája, illetve egyesületünk fő tevékenysége eredményes lehet. Tapasztalatom szerint – és ez meggyőződésem is – a bíróságok mindenkori belső- és külső igazgatásának és sikerességének feltétele egyrészt a bírói öngazgatás testületeivel, illetve a Magyar Bírói Egyesülettel való együttműködés.

Számtalan közös cél fogalmazható meg évről-évre a munkafeltételek, a törvények tartalma, az illetmény, a költségvetés, és minden olyan kérdésben, ami hozzájárul ahhoz, hogy a független ítélkező bírák szakszerű döntéseiket időszzerűen hozzák meg. Ez utóbbi szavakból látszik az is, hogy az eltelt 30 évben kialakultak azok a kifejezések, amik leírják a bírói tevékenységgel kapcsolatos kívánalmakat azon jogokon és kötelezettségen túl, amelyeket a vonatkozó törvények tartalmazznak. A törvényi fogalmakat e kifejezések hétköznapiasítják, és ezeket ugyanolyan tatalommal értve lehet együttműködni a közös célért. Azért, hogy a polgártársaink érdekeinek megfelelően közbizalommal és pozitív megítéléssel szemlélt bíróságok működjenek. Megjegyzem, hogy nagy igazság fűződik Juhász Andor néhai kúriai elnöknek egy megállapításához, amelyet az Országos Bírói és Ügyészi Egyesület megalakulásának a 25. évfordulóján, 1932-ben a Magyar Tudományos Akadémia Dísztermében tartott előadásában mondott. Azt mondta, hogy az igazságszolgáltatás állapota az ország kultúrájának a legmegbízhatóbb fokmérője.

E gondolat lényegét a mai világunkra – úgy alkalmaznám –, hogy a bíraskodás az ehhez kapcsolódó szervezetrendszer, a szabályok, az alkalmazott anyagi jog, minden emberi alkotás. Az intézményeket emberek működtetik. Ha az intézmény célját és működtetése értelmét a polgártársaink a mindennapokban támogatják, fontosnak tartják, és ez az attitűd a közkultúra része, akkor a joguralom érvényre juttatását szolgáló intézmények működése funkciójuk szerinti. E területen természetesen sok-sok kritikát lehetne mondani, mint ahogy annak idején Grecsák Károly a jogelőd egyesület első elnöke, az Országos Bírói és Ügyészi Egyesület 1909. október 29-én megjelent 1. számú hivatalos értesítőjében az igazgatósági jelentésben felemlgette, hogy a korabeli közéletben egyesek meg nem engedhető módon kritizálnak konkrét ítéleteket és a bírakat minősítik.

Ha valaki veszi a fáradságot és a jogtárból kikeresi a hivatalos értesítő ezen számát, az említett éves jelentésben ezt olvashatja: „*Vagy mit szóljunk ahhoz, hogy legkiválóbb és tiszteleltre legméltóbb egyik bíránk pervezető működésével*

meg nem elégedve, a bírói függetlenség valóságos letiprásával intéztek ellene támadásokat, olyan intézkedéseket követelve a bíró ellenében az igazságügyi kormánytól, amelyek megtételének lehetőségére alkotmányos országban még gondolni sem volna szabad! Avagy mit szóljunk ahhoz, midőn az ország legfőbb bírósága ellen indult meg, a képzelhető legszenvedelmesebb támadás azért, mert valamelyik büntető határozatát kifogásolták, sőt ennek kapcsán már különböző javaslatok is voltak olvashatók arról, hogy miképpen lehetne adminisztratív úton elejét venni annak, hogy az M. Kir. Kúrián hasonló „igazságtalanságok” elő ne fordulhassanak!”

Grecsák Károly utal arra, hogy a gyanúsított bíró a méltóságán alulnak tartja, hogy az efféle támadásokkal szemben védekezzék. Kifejti, „A hallgatás azonban – és a védelem teljes hiánya – könnyen félrevezetheti a hozzá nem értőket és a mindenben kételkedőket. Kell tehát, hogy legyen a bíróságoknak olyan szervük, amely – a nyilvánosság előtt lefolyó, tehát folyton ellenőrizhető működésének tárgyas bírálatához való feltétlen és korlátlan jogosultság elismerése mellett – az efféle sajnálatos kinövésekre megfelelő alakban rámutatva, a közvéleményt állandóan kitanítja az igazi bírói függetlenség lényegéről és arról, hogy a bírónak nem esetről-esetre változó és alkalmazkodó tulajdonsága, hanem jellemének állandó és meg nem ingatható alkotó része, nem különben arról, hogy ez a függetlenség az alkotmányosságnak és a közrendnek olyan biztosítója, amellyel más értékben fel nem érhet.”

Milyen egyesületi cél eredményességére emlékezik vissza szívesen?

Az 1990. évben alakult Magyar Bírói Egyesület tagja vagyok, tagságom az alakulástól folyamatosan fennáll. Általában a munkafeltételek, a bírák szociális helyzetéhez kapcsolódó munkabizottságokban dolgoztam. Eredményként természetesen felhozom a most zajló szakaszos illetményemelésért folytatott egyesületi eredményes munkát, de a korábbi időszakból hadd említsem meg, – emlékezetem szerint 2005-ben fogadta el a javaslatot az egyesület elnöksége, a Kehidakustányban, a Deák-kúria Emlék Házban tartott ülésén, – hogy az addigi fizetési osztályok számát négygel növelni kell és így most 14 fizetési osztály van. Hasonlóan sikeres törekvés volt a bírói címek jelenlegi szabályai kialakítása is.

Bár megjegyzem, hogy az utolsó fizetési osztályokban ebben az átmeneti időszakban, amikor a felső szolgálati korhatár 70 évről 65 évre fokozatosan csökkent, több száz bíró kollégám hosszú-hosszú éveket tölt el az utolsó fizetési osztályban és egyesületünk törekvései az osztályok száma további növelése tekintetében nem vezettek eredményre.

Számtalan példát lehetne mondani és lehet, hogy nem a legjobb példákat mondtam arra, hogy az egyesület eredményesen dolgozik hosszú-hosszú évek óta, amit mi sem bizonyít jobban, mint hogy az egyesületi tagságot a jelenlegi bírói kar több mint fele vállalja. Az egyesületi munka elismeréseként fogom fel azt is, hogy az egyesületi tagság nagyobb ütemben növekszik, mint korábban.

Hogyan látja az egyesület jövőjét?

Én korosztályos társaimmal együtt büszkén mondhatom, hogy fiatal korunkban – másokkal együtt – a jogállam és a joguralom kiépítésében és hosszú évtizedekig működtetésében úgy vehettünk részt, ahogy az egy független bíróhoz méltó. A legjobb tudásunk szerinti elképzeléseink mellett érveltünk, ezeket vitában alakítottuk ki, sokakkal való együttműködéssel. Hogy a joguralom intézményei milyenek lettek, vagy milyenné váltak, arról mindenkinek, aki valamilyen módon ezekkel, vagy a bíráskodással akár annak művelőjeként vagy segítőjeként, vagy éppen igénybe vevőjeként kapcsolatba került, gondolom erről saját ítélete van. Számomra evidencia, hogy a joguralom elválaszthatatlan biztosítéka a bírói függetlenség, a bíróságok függetlensége, a bírói működés, a bírósági igazgatás, az ítélkezés, bírói öngazgatási testületek közreműködésével való vitele.

Ilyen módon a bíráskodás alkotmányos célja – az igazság tisztességes eljárásban való pártatlan kiszolgáltatása – a lehető leghatékányabban történhet. Lehet, hogy ez a hozzáállás túlzottan optimista, azonban én azt tartottam mindig, optimizmus nélkül még egy szék láb kifaragásához sem érdemes nekilátni. Úgyhogy arra a kérdésre, hogy az eredmények, a sikerek, a kudarcok, a még hiányzó tennivaló tekintetében mi az érdekképviselő jövője, az a válaszom, hogy természetesen az, ami most. Évről-évre újabb és újabb kérdésekkel kerülünk kapcsolatba, újabb és újabb megoldásokat keresünk vagy érünk el, vagy éppen kudarcaink vannak.

Az érdekképviselő jövője az, hogy egyesületünknek az alapszabályi célok mindennapi megvalósulása és mindenkor megvalósítása érdekében dolgozni kell, hiszen életünkben sosem „kerek” és „ideális”, végleges állapot, ezt nyilván meg lehet közelíteni, de az biztos, hogy a hétköznapi életben minden pozitívumért küzdeni kell. Úgyhogy a Magyar Bírói Egyesület jövője a küzdelem, a leírt egyesületi céljainkért.

Kiemelem, hogy nézetem szerint a bírói függetlenség az eltelt 30 évben polgártársaink széles körében funkcionálisan és tartalmilag is érthető elvvé vált, ezt az elvet nem tekintik a bírák kiváltságának, játékszerének. Elfogadják,

hogy ez az elv alapvető biztosítéka a pártatlan, befolyásmentes, tisztességes ítélkezésnek, ami mindig is a jogkereső közönség érdekét szolgálja, hiszen történelmi tapasztalat, hogy a bírói függetlenség nélkül a bíraskodásnak nincs értelme.

Megemlíteném itt az Országos Bírói és Ügyészi Egyesület első elnökének, Grecsák Károlynak az alakuló ülésen kifejtett szavait, hogy az érdekvédelem mellett az egyesületnek magasztos céljai is vannak; az egyesület megalakulását azzal is indokolta, hogy a *„bírói függetlenség nagy műve nálunk még nincs teljesen befejezve”*.

Az azóta eltelt közel 120 esztendő bíraskodás történetének eseményei fényében megfogalmazható, hogy a tisztességes és kulturált államisághoz tartozó független ítélkezés megvalósulásához, a bírói függetlenség biztosításához, annak garanciái kialakításához szükséges Egyesületünk megkülönböztető figyelme. A bírói függetlenség, az önkormányzatiság biztosítására vonatkozó szabályok modernizálása mindig napirenden van, a bírói függetlenség megvalósulásával mindig foglalkozni kell.

Kétségtelen, hogy az elmúlt 30 évben a bírói függetlenség garanciáit a törvényhozó a manapság indokolt elvárásoknak, sztenderdeknek megfelelően fogalmazta meg, és biztos az is, hogy a közkultúrában ennek az elvnek az ismerete fontos helyet foglal el.

Mindemellett a bírói függetlenség védelméhez, annak garanciái fejlesztéséhez kapcsolódó egyesületi munkában figyelemmel kell lennünk Grecsák Károly alábbi „intelmére”, *„minél gyakrabban hangsúlyozzuk, hogy az igazi függetlenség legnagyobb és legigazibb biztosítéka a nemes önértzet és a jellemnek az az öntudatos büszkesége, amely sohasem esik áldozatává önző egyéni előnyöknek és sohasem alacsonyodik le a fenséges tisztével össze nem férő cselekvéssel.”*

Meggyőződésem, hogy a bírói függetlenség végső biztosítéka egyfelől a bíró személye, mindazon jellemvonásai, megléte, amelyek a bírót jó bíróvá teszik. A bátorság, a lelkiismeret, a tudás, a műveltség, a döntési képesség, – a sor folytatható, – mindazon tulajdonságok, amelyek összessége a független ítélkezésre képessé tesz valakit. Másfelől pedig olyan társadalmi attitűd szükséges, amely a társadalom teljes megértését, támogatását, a bírói függetlenség megvalósítása elősegítését jelenti.

Nagyon-nagyon örülök, hogy e bírói és bírósági vezetői pályafutásom alatt – 30 éve a Magyar Bírói Egyesület tagjaként is - bírói önismeret

szervezetekkel, bírói tanáccsal, kollégiumokkal és kiváló munkatársakkal dolgozhattam együtt a jog uralmát biztosítani képes bíráskodás modernizálásán.

Az interjú alatt többször idézett Grecsák Károlytól, illetve utalt az egyesület jogelődjére. Ennek van különös oka?

Jogtörténeti érdeklődésű vagyok, sokat olvastam, előadásokat tartottam a bíráskodás múltjáról. Különösen a bírói hatalomról szóló 1869. évi IV. törvénycikkkel és az ehhez kapcsolódó törvényekkel és egyéb alacsonyabb szintű jogszabállyal kialakított jogszabályi környezet, – amelyekkel a modern kori bíráskodás alapjait létrehozták, – a bírák munkája, a munkakörülmények, a szociális helyzet, a társadalmi megbecsültség, mindenekelőtt pedig a függetlenségüket biztosító intézmények milyensége érdekelt nagyon.

Számomra egyértelmű, hogy a 30 éve alakult bírói egyesület „jogelődje” az 1907-ben megalakult Országos Bírói és Ügyészi Egyesület volt. Érdekességgént emelem ki, hogy a modern magyar bíráskodás kialakítása során, az 1870-es, ’80-as években a bírói és az ügyészi illetmény, a javadalmazás olyan módon volt megállapítva, hogy a kor viszonyai között magas, megfelelő életminőséget biztosító illetménynek lehetett tekinteni. A korabeli bírói és ügyészi kar az illetménnyel kapcsolatos kérdésekkel különösebben nem foglalkozott. Az akkori Magyar Állam a bíróságok működésével kapcsolatos feladatait a kor színvonalán - és ezt a sok-sok akkor épült, azóta is funkcionáló bírósági épület, a bíráskodásra, mint munkavégzésre kialakított, sok tekintetben ma is élő szabályok támasztják alá - az elvárásoknak megfelelően igyekezett kialakítani.

Azonban a törvényhozás 1893-ban megszüntette a bírák, ügyészek és a bírósági alkalmazottak illetményére vonatkozó külön szabályozást és egységes állami tisztviselői illetményrendszert hozott létre, ami a bírák és az ügyészek számára nem volt kedvező. Ennek következtében szociális helyzetük általánosságban véve a XIX. század végére, a XX. század első évtizedére kedvezőtlenebbé vált, és ez indukálta azt a felismerést, hogy valamiféle érdekképviselői szervre, egyesületre van szükség.

Ennek a szervezetnek a bírák, ügyészek különböző, a tevékenységükkel, a munkájuk ellenértékével, a munkakörülményekkel kapcsolatos érdekeik képviselete, a bírói függetlenség védelme lenne a feladata, ahogy ezt Grecsák Károly 1907. októberében a Szegeden megtartott bírói és ügyészi kongresszuson az Országos Bírói és Ügyészi Egyesület megalakulása, annak

elnökévé választása után mondotta: „*nem sivár anyagi szempontok – bármennyire indokolnák ebbéli törekvéseinket is, a megélhetésnek mindinkább reánk nehezedő gondjai – hoztak össze bennünket ebbe az egyesületi szervezkedésbe, hanem annak az igazságnak a felismerése, hogy a bírói függetlenség nagy műve nálunk még nincs teljesen befejezve*”.

Ennek megfelelően elődeink az egyesületben a bírói függetlenség garanciái megteremtéséért, a nyugdíjrendszer módosítása, a bírósági szervezet reformja, a polgári eljárás kodifikálása érdekében tevékenykedtek. Különböző alapokat hoztak létre a bírósági dolgozók gyermekei taníttatása, segélyezése céljából, kiálltak a bírósági segédszemélyzetért, a külön illetményrendszerért.

Az 1948. évig működött Bírói és Ügyészi Egyesület az I. világháború előtt rendkívül eredményesen, de a két világháború között is megfelelően képviselte a bírák, az ügyészek a bírósági dolgozók érdekeit minden tekintetben.

A jogelődünk történetét átnézve érdekességgént vettem észre, hogy az egyesület megalakulását” bírói, ügyészi mozgalmak” előzték meg, vagyis a bírói, ügyészi kar öntevékenyen különböző konferenciákat, gyűléseket, kongresszusokat hívott össze, ahol hangot adtak elégedetlenségüknek, illetve kívánságaikat fogalmazták meg. Például 1903-ban Budapesten megrendezett első folyamodású bírák kongresszusán – amelyen néhány kivétellel az összes királyi törvényszék, királyi ügyészség és királyi járásbíróság küldöttei voltak jelen, – megfogalmazták a különálló illetményrendszer iránti igényüket, annak rendezése mellett.

A szegedi, a nagyváradi és a szolnoki királyi törvényszék bírói és ügyészi kara hívta össze Szegedre 1907. október 19-21. között tartandó országos kongresszusra a törvényszékek és járásbíróságok küldötteit, ahol az egyesületet megalapították, illetve különböző javaslatokat dolgoztak ki az illetmények rendezése, a nyugdíjak tárgyában.

Természetesen a létrejöttének 30. évfordulóját ünneplő mai Magyar Bírói Egyesület más viszonyok között jött létre, illetve munkálkodik, mint a jogelődünk, de számomra nagyon fontos az a hasonlóság, amely abban fogható meg, hogy a bírák öntevékeny mozgalmai, igényei megfogalmazása alapján jöttek létre ezek az egyesületek. Egyesületünk 1990-ben alakult meg, ez az idő a rendszerváltás időszaka.

Ha visszagondolok a több mint 40 évi bírósági szolgálatomra, vagy egyesületünk eltelt 30 évére, akkor azt kell mondjam, hogy nincs új a nap alatt. Mindebből még azt a következtetést is levonom, hogy minden nemzedéknek

újra kell alkotni és funkciójuk szerint kell működtetni a megfelelő életminőséget garantáló intézményeket, benne az állam, a joguralom intézményeit.

Köszönöm a beszélgetést.